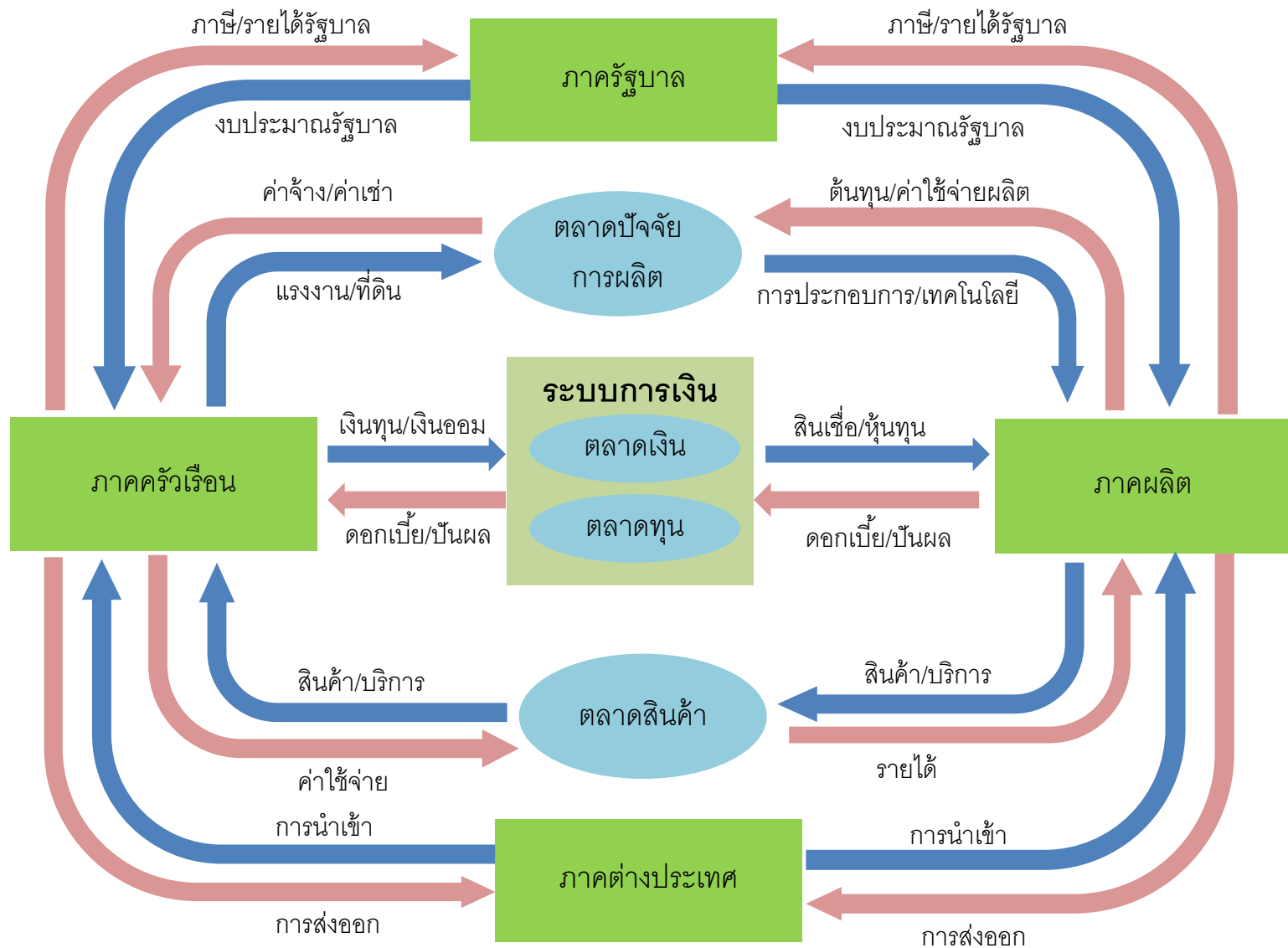

ระบบเศรษฐกิจ

ปัญหาของระบบเศรษฐกิจ

พื้นฐานของปัญหาเกิดจาก

ความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด แต่ ทรัพยากรในการผลิตมีจำกัด

ทรัพยากรที่จำกัด คือ

ที่ดิน (Land)	ค่าเช่า (Rent)
แรงงาน (Labor)	เงินเดือนค่าจ้าง (Wage/Salary)
ทุน (Capital)	ดอกเบี้ย (Interest)
การประกอบการ (Entrepreneurial ability)	กำไร (Profit)

ปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ

1. ผลิต อะไร
2. ผลิต เท่าไร
3. ผลิต อย่างไร
4. ผลิต ให้ใคร

ระบบเศรษฐกิจ 3 ประเภท

ระบบเศรษฐกิจ แบบไม่มีการวางแผน (Unplanned Economy)

- เอกชนผลิตและบริโภค ตามอิสระ ถูกตัดสินโดย “กลไกตลาด” ราคาเป็น
ตัวกำหนด (Invisible hand)

ระบบเศรษฐกิจ แบบมีการวางแผน (Planned Economy)

- รัฐบาลเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และกำหนดว่าจะผลิตอะไร อย่างไร ให้ใคร

ระบบเศรษฐกิจ แบบผสม (Semi-Planned Economy)

- เป็นระบบเศรษฐกิจที่รัฐบาลและเอกชน วางแผนร่วมกัน หรือ บางส่วนรัฐวางแผน
บางส่วนเอกชนวางแผน

กลไกราคาแก้ปัญหาของระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจแบบไม่มีการวางแผน จะมี
“กลไกราคา” หรือ “กลไกตลาด” เป็น
เครื่องมือหลักในการแก้ปัญหา 4 ประการ

กลไกราคาแก้ปัญหาของระบบเศรษฐกิจ

ผลิตอะไร / ผลิตเท่าไร?

กลไกราคา จะช่วยกำหนดว่าควรจะมีผลิตสินค้าชนิดใด ปริมาณมากน้อยเท่าไร ผลิตที่คุณภาพใดจึงเหมาะสม โดยส่งสัญญาณผ่านราคาของสินค้า ให้ผู้ผลิต สินค้าที่ราคาสูงโดยเปรียบเทียบมักจะได้กำไรสูง จึงถูกผลิตมาก

ผลิตอย่างไร?

ผู้ผลิตต้องการกำไรสูงสุด จึงพยายามให้วิธีผลิตที่ต้นทุนต่ำที่สุด ซึ่งกลไกราคาช่วยกระตุ้นให้เลือกผสมปัจจัยการผลิตที่ทำให้ต้นทุนต่ำสุด จึงเป็นการใช้ทรัพยากร และวิธีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผลิตให้ใคร?

เมื่อผลิตสินค้าแล้ว ราคาสตลาดจะเป็นผู้ตัดสินว่า ใครควรจะได้สินค้าไป โดยผู้บริโภคที่มี “อำนาจซื้อ” และ “ยินดีจ่าย” สูงหรือเท่ากับราคาจะได้สินค้านั้น

อุปสงค์ อุปทาน และดุลยภาพตลาด

เมื่อ “กลไกราคา” เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่ง
คำถาม คือ ราคาสินค้าถูกกำหนดขึ้นได้อย่างไร?

คำตอบ คือ ราคาถูกกำหนดโดย

การเสนอซื้อของผู้บริโภค เรียกว่า “อุปสงค์” (Demand)

การเสนอขายของผู้ผลิต เรียกว่า “อุปทาน” (Supply)

การเสนอซื้อ และเสนอขาย ที่ราคาเท่ากัน เป็นจุดกำหนด
ราคาตลาดเป็นจุด “ดุลยภาพตลาด” (Equilibrium)

อุปสงค์

ตารางอุปสงค์ต่อแอปเปิ้ลของสายใจ

ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณซื้อ (กก.)
30	0
25	2
20	4
15	6
10	8

อุปสงค์

อุปสงค์ (Demand) คือ ปริมาณสินค้า/บริการที่ผู้บริโภค
เต็มใจจ่าย (*Willingness to pay*) และ
สามารถจ่ายได้ (*Ability to pay*) ณ แต่ละระดับราคา

กฎของอุปสงค์ (Law of Demand)

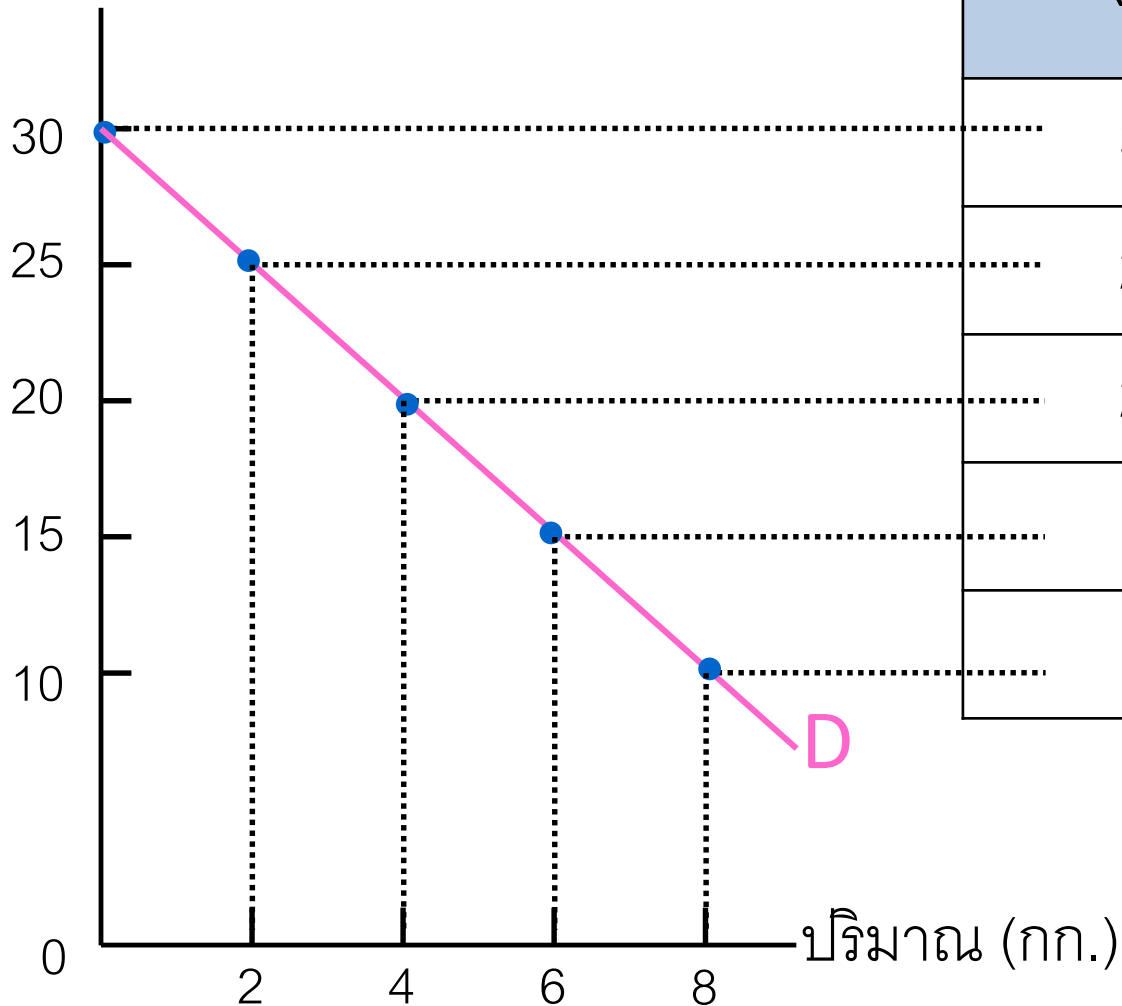
ปริมาณอุปสงค์ (Quantity demanded) จะแปร “ผกผัน”
กับราคาสินค้านั้นเสมอ โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่

อุปสงค์

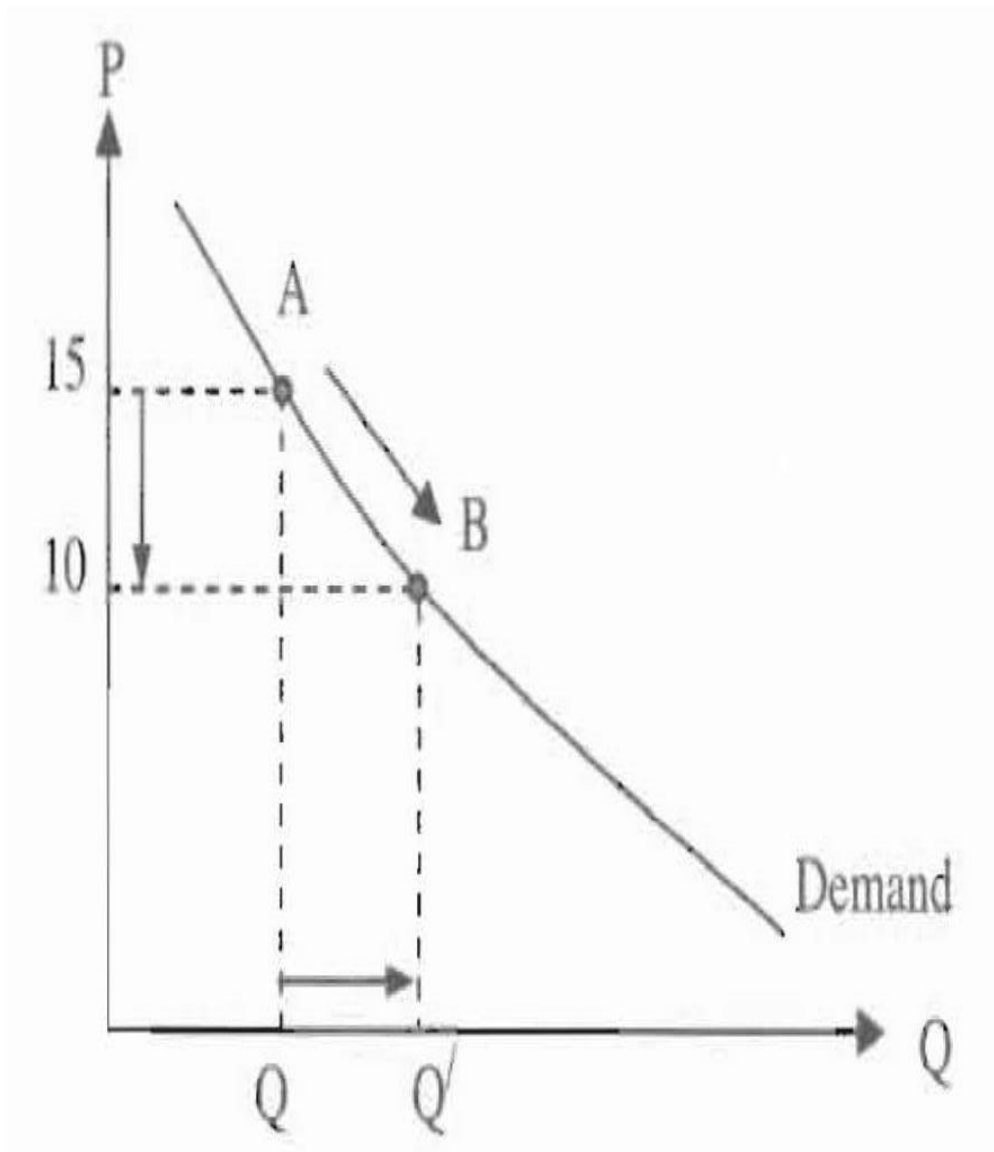
เส้นอุปสงค์ต่อแอปเปิ้ลของสายใจ

ราคา (บาท/กก.)

ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณซื้อ (กก.)
30	0
25	2
20	4
15	6
10	8

อุปสงค์

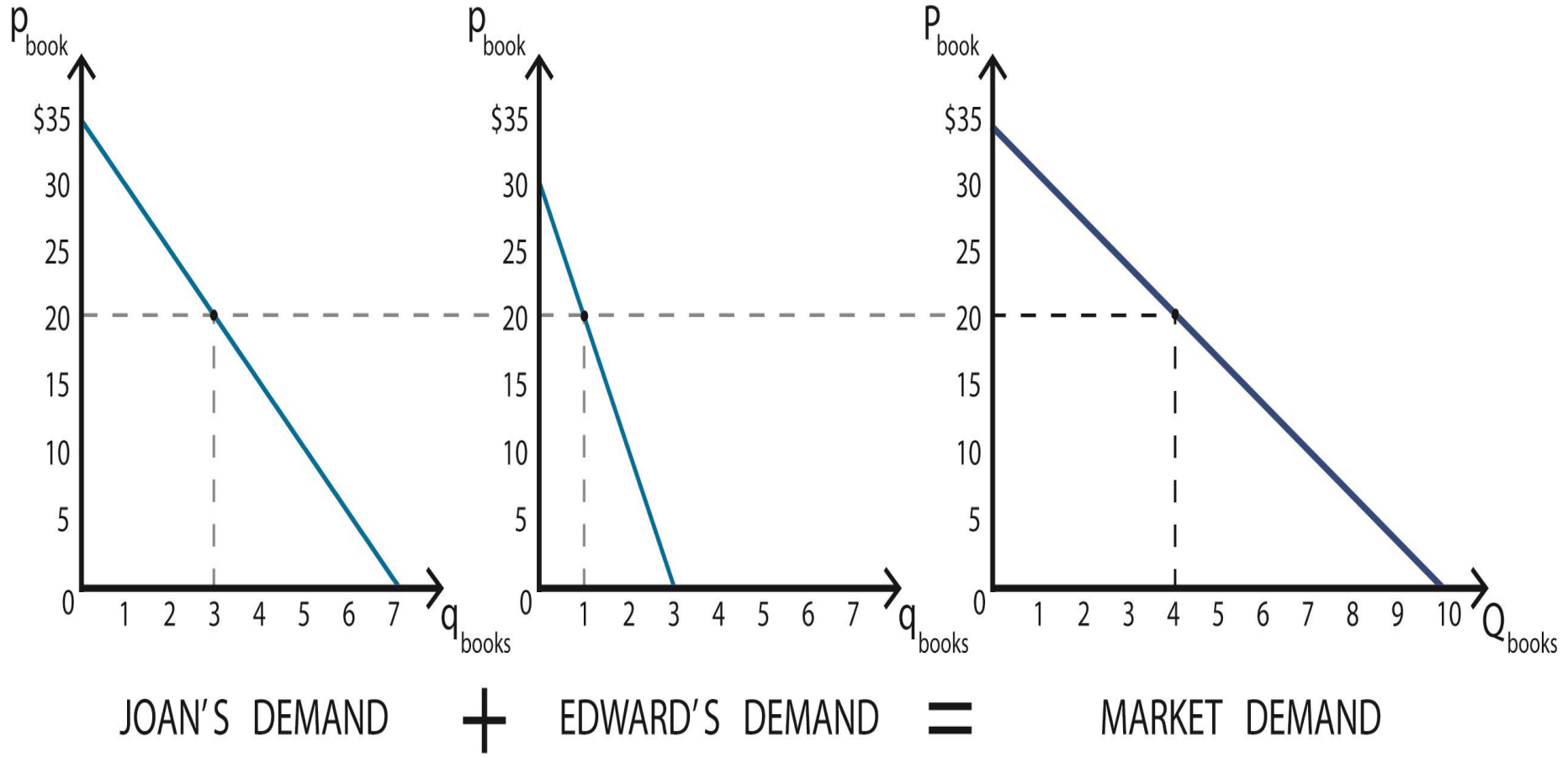
ความชันเป็นลบ

ทำไม? ความต้องการบริโภค
จึงเป็นไปตามกฎอุปสงค์

เป็นไปตามกฎการลดน้อยถอยลง
ของอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย
(Law of Diminishing
of Marginal Utility)

อุปสงค์

อุปสงค์ตลาด

อุปสงค์

การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปสงค์

เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ “**ราคาปัจจุบัน**” ของสินค้าชนิดนั้น ทำให้ปริมาณความต้องการเพิ่มขึ้น/ลดลงตามกฎอุปสงค์ จึงเป็น “**การเคลื่อนที่ตามเส้นอุปสงค์**” (move along the demand curve)

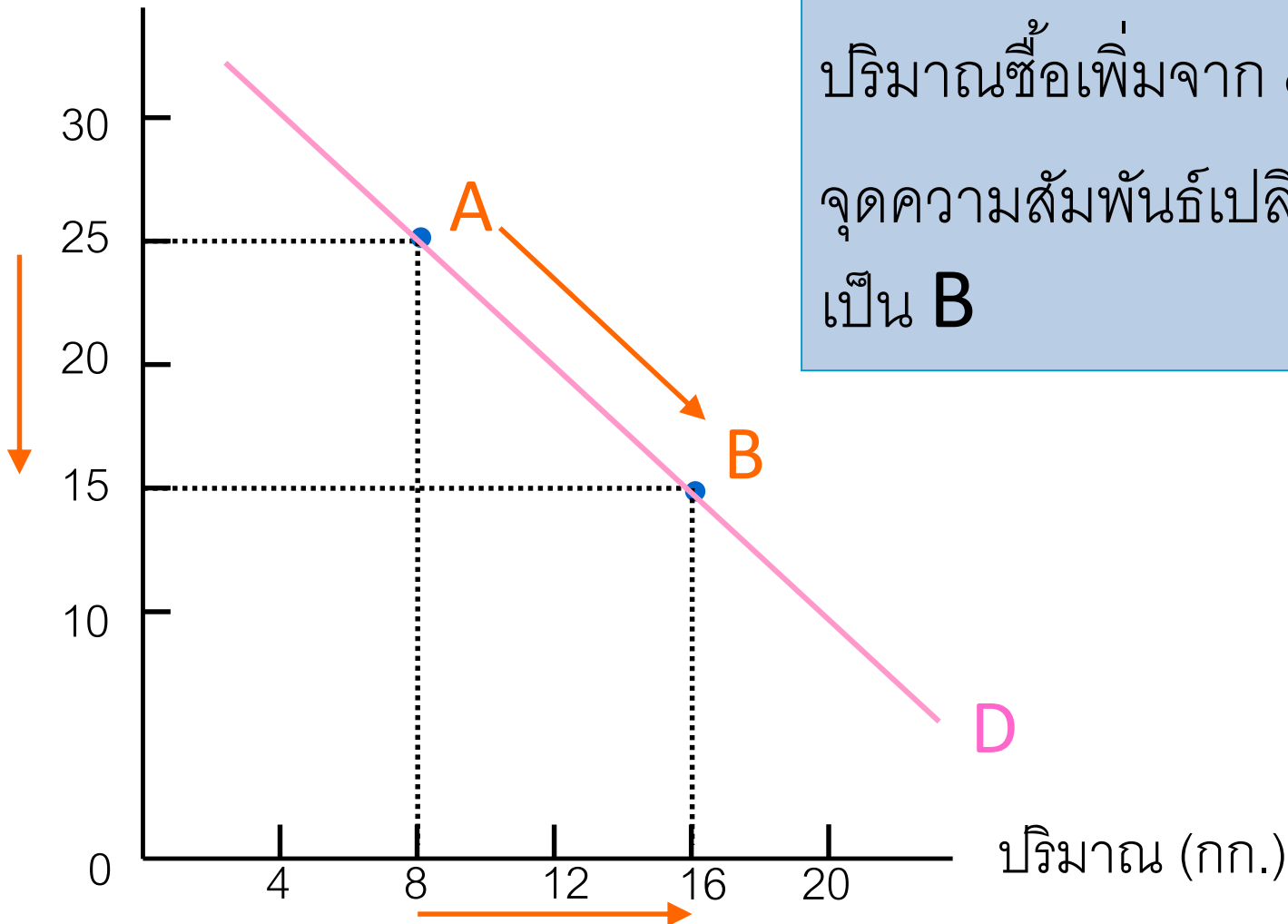
การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์

เกิดจากปัจจัยกำหนดอุปสงค์อื่นๆ ที่ “**ไม่ใช่ราคาปัจจุบัน**” ของสินค้าชนิดนั้น จึงทำให้ “**อุปสงค์เคลื่อนไปทั้งเส้น**” (shift the demand curve)

อุปสงค์

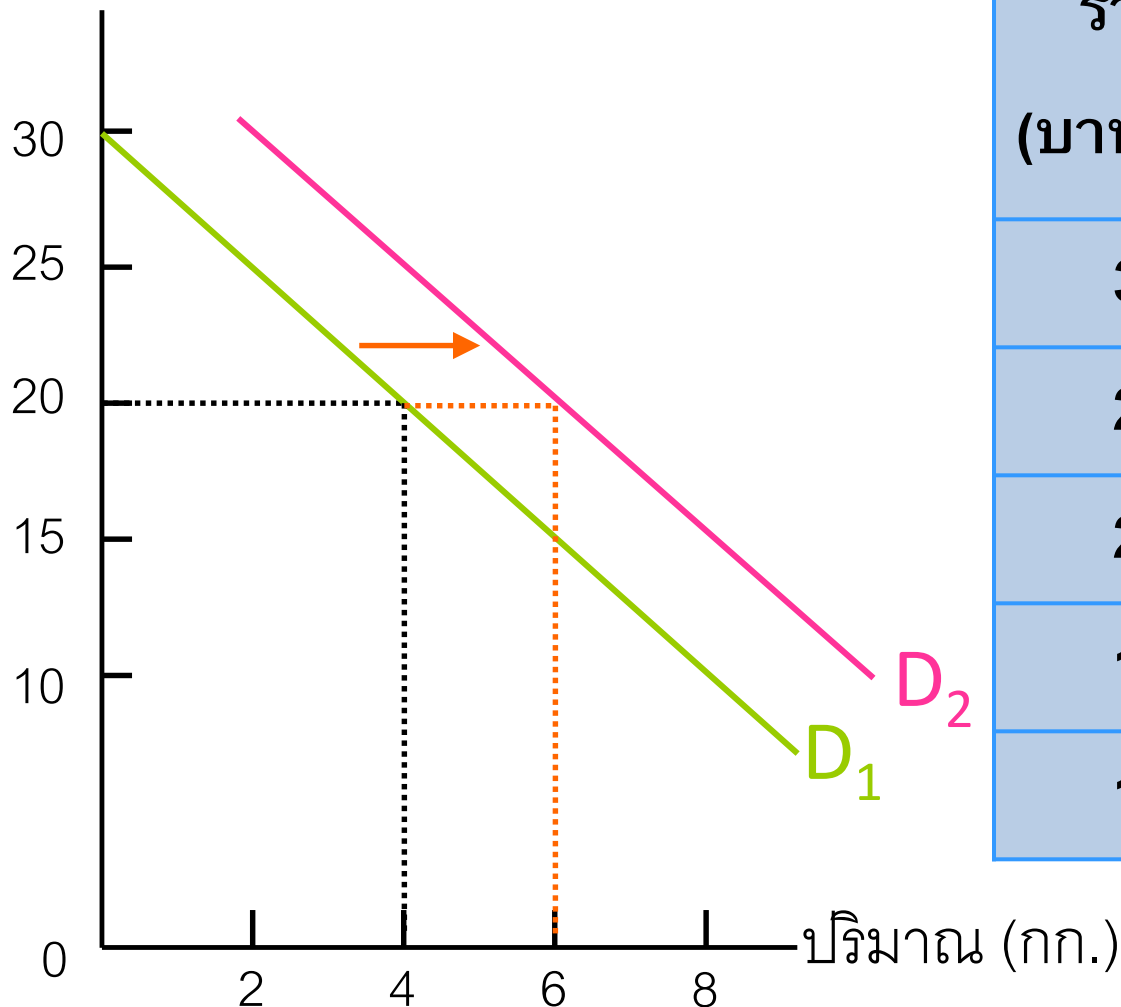
การเคลื่อนไปตามเส้นอุปสงค์
ราคา(บาท/กก.)

ราคาลดลงจาก 25 เป็น 15
ปริมาณซื้อเพิ่มจาก 8 เป็น 16
จุดความสัมพันธ์เปลี่ยนจาก A
เป็น B

อุปสงค์

การย้ายเส้นอุปสงค์
ราคา(บาท/กก.)

ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณซื้อ (กก.)	
	เดิม	ใหม่
30	0	2
25	2	4
20	4	6
15	6	8
10	8	10

อุปสงค์

ข้อควรระวัง! การใช้กฎของอุปสงค์

กฎนี้จะเป็นจริง เมื่อปัจจัยอื่นๆ ต้อง คงที่ เช่น รายได้ของผู้บริโภค
ราคาสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

อุปสงค์ของมาร์แชล (Alfred Marshall)

$$Q_X = D_X(P_X, P_Y, I)$$

P_X = ราคาสินค้า X

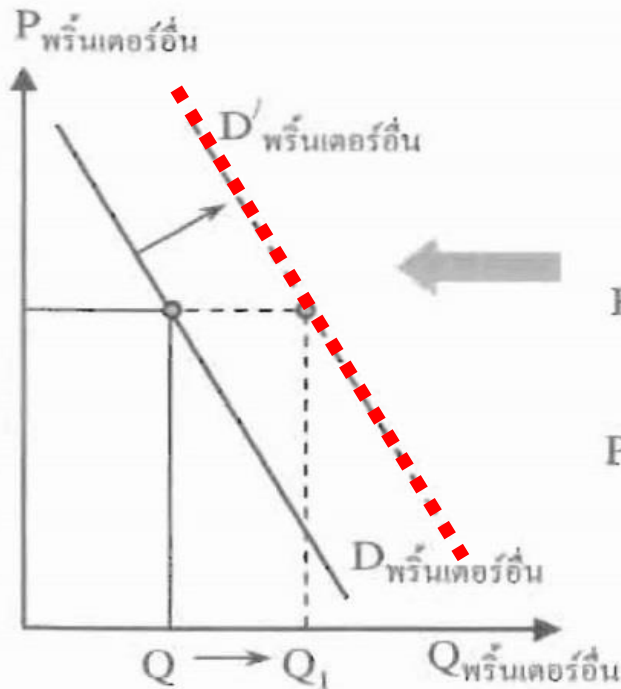
P_Y = ราคาสินค้า Y ที่เกี่ยวข้องกับ X

I = ระดับรายได้หรืองบประมาณของผู้บริโภค

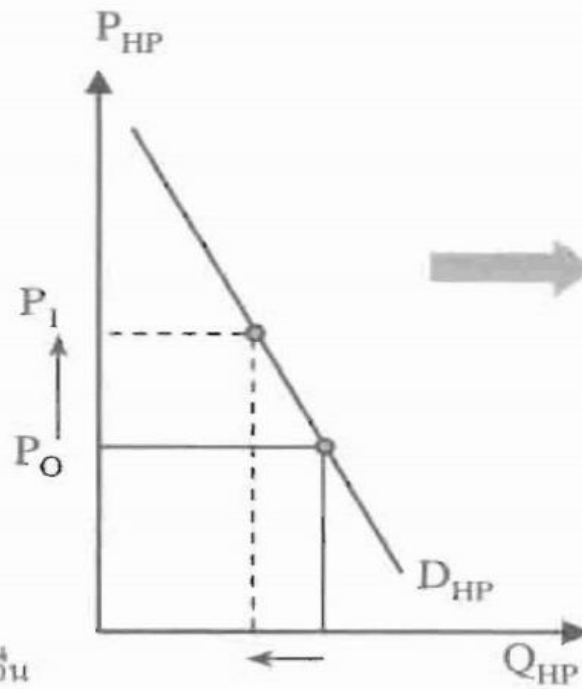
อุปสงค์

ปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์เคลื่อนไปทั้งเส้น

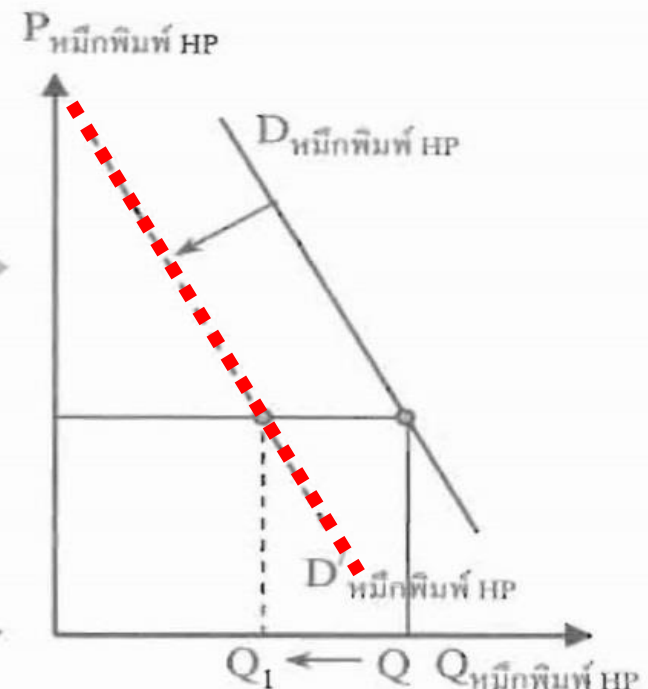
ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง (Price of Related Products)

(ก) สินค้าทดแทน
Substitutes

(ข) สินค้าที่เกี่ยวข้อง
Complements

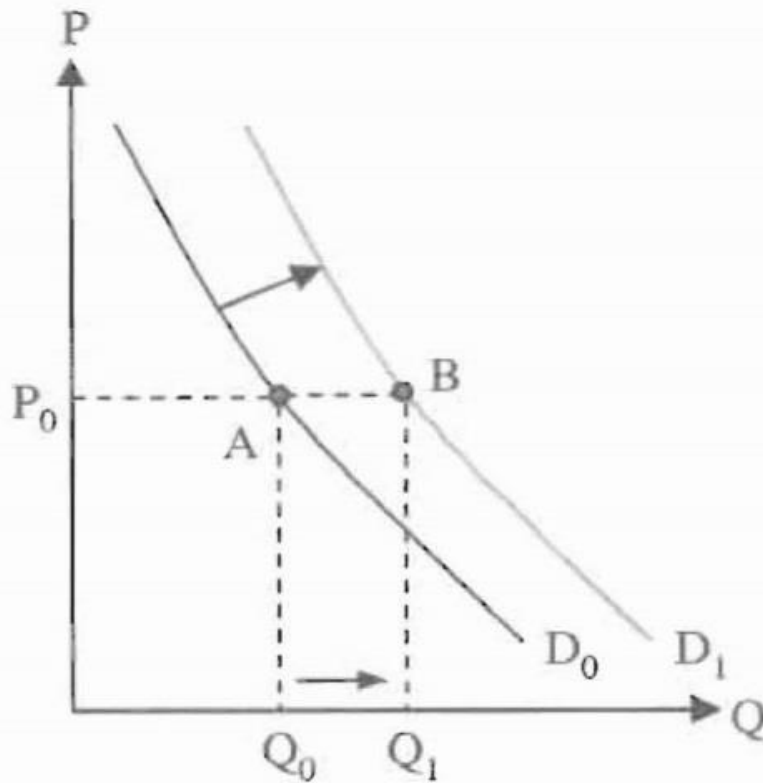

(ค) สินค้าประกอบกัน
Complements

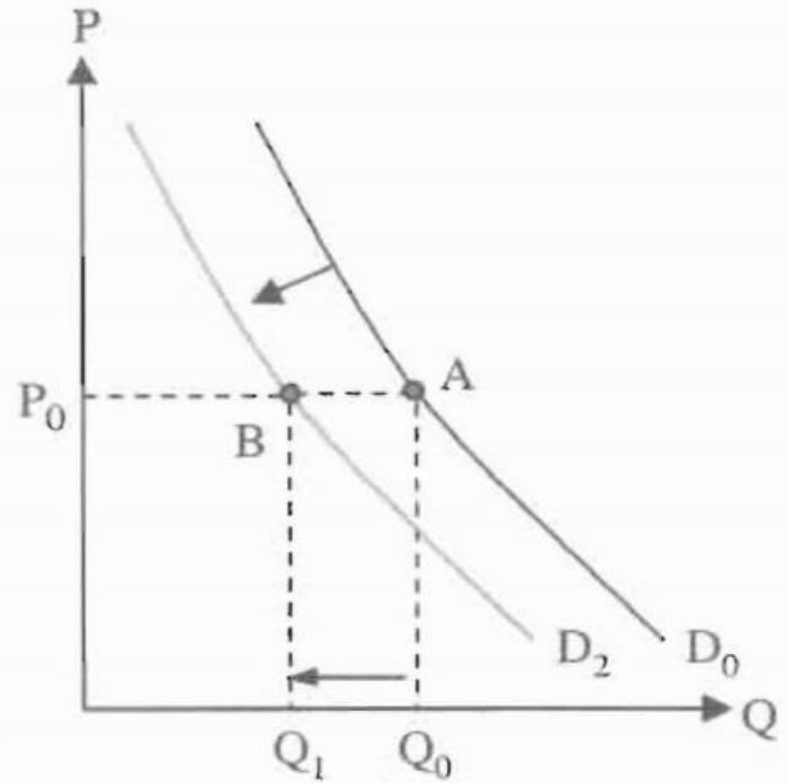

อุปสงค์

ปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์เคลื่อนไปทั้งเส้น
รายได้ (Income) ถ้ารายได้เพิ่ม

(ก) สินค้าปกติ
Normal Goods

(ข) สินค้าด้อย
Inferior Goods

อุปสงค์

ปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์เคลื่อนไปทั้งเส้น

การคาดคะเนของผู้บริโภค (**Consumer's Expectation**)

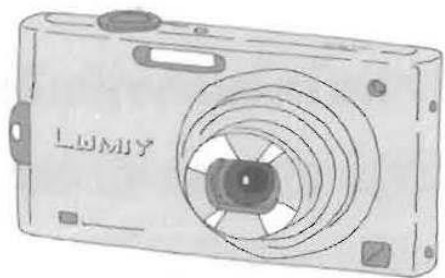
ฤดูกาล (**Season**)

รสนิยมและความชอบ (**Taste and Preferences**)

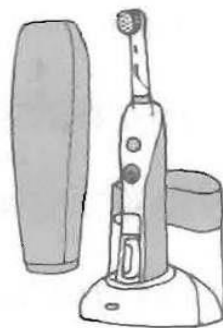
ผลกระทบภายนอกเครือข่าย (**Network Externalities**)

พฤติกรรมแบบเห่อตามกัน (**band wagon effect**)

พฤติกรรมแบบคนหัวสูง (**snob effect**)

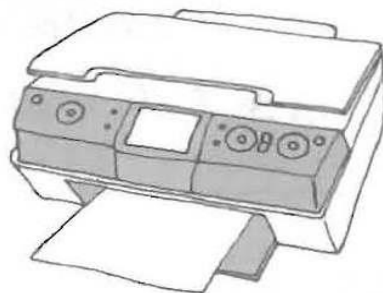
① กล้องดิจิทัล

② แปรงสีฟันไฟฟ้า

③ เครื่องเป่าผม

④ เครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ท

⑤ เครื่องชั่งน้ำหนัก

⑥ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

กลุ่มสินค้าที่ขายแล้วจบกันไป

① กล้องดิจิทัล

③ เครื่องเป่าผม

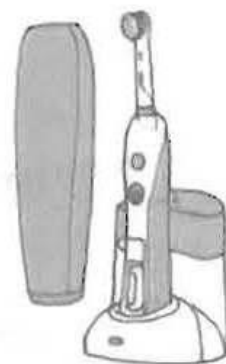

⑤ เครื่องชั่งน้ำหนัก

⑥ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

กลุ่มวัสดุสิ้นเปลือง

② แปรงสีฟันไฟฟ้า

④ เครื่องพิมพ์อิงก์เจ็ต

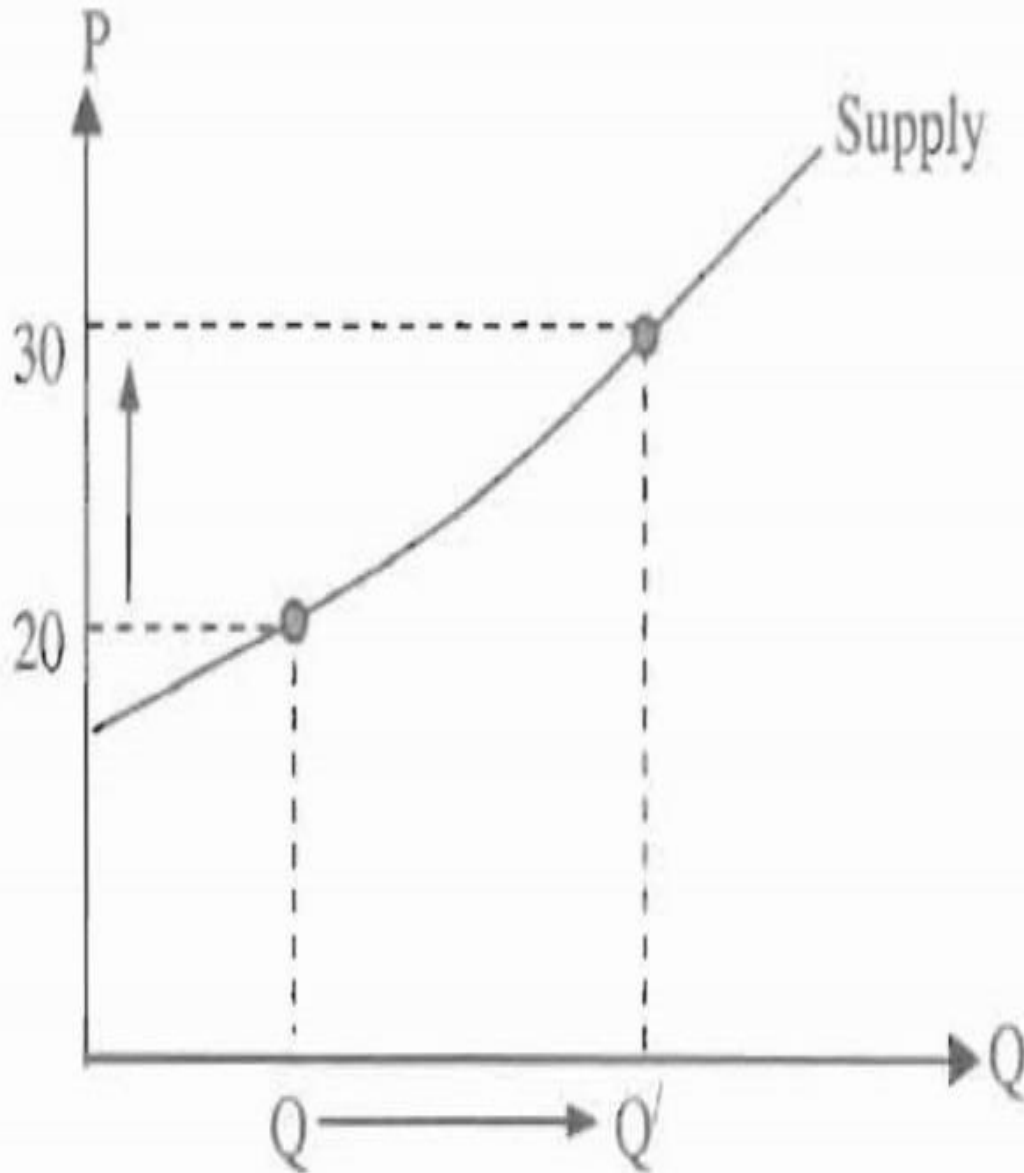
อุปทาน

อุปทาน (Supply) คือปริมาณสินค้า/บริการที่ผู้ผลิต
เต็มใจ และ
สามารถขายได้ ณ แต่ละระดับราคา

กฎของอุปทาน (Law of Supply)

ปริมาณอุปทาน (Quantity supplied) จะแปร “ตามกัน”
กับราคาสินค้านั้นเสมอ โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่

อุปทาน

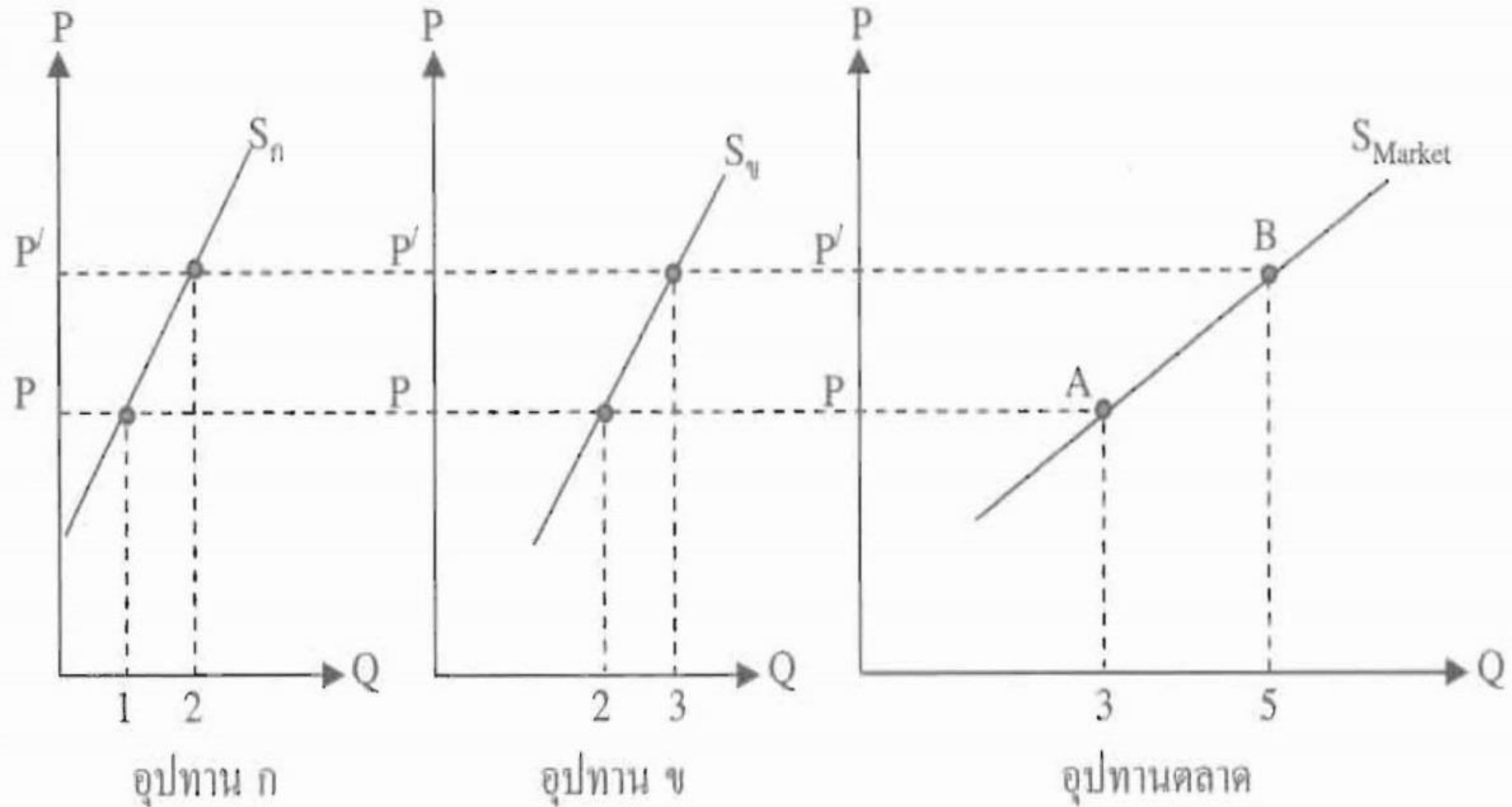
ความขัดแย้ง

ทำไม? การเสนอขายจึง
เป็นไปตามกฎอุปทาน

เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น จึงสามารถ
ชดเชยต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ต้อง
เพิ่มขึ้น เมื่อเพิ่มอัตราการผลิตให้
สูงขึ้น

อุปทาน

อุปทานตลาด

อุปทาน

การเปลี่ยนแปลงของอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปทาน

เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ “**ราคาปัจจุบัน**” ของสินค้าชนิดนั้น ทำให้ปริมาณความต้องการผลิตเพิ่มขึ้น/ลดลงตามกฎอุปทาน จึงเป็น “**การเคลื่อนที่ตามเส้นอุปทาน**” (move along the supply curve)

การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทาน

เกิดจากปัจจัยกำหนดอุปทานอื่นๆ ที่ “**ไม่ใช่ราคาปัจจุบัน**” ของสินค้าชนิดนั้น จึงทำให้ “**อุปทานเคลื่อนไปทั้งเส้น**” (shift the supply curve)

อุปทาน

ปัจจัยที่ทำให้อุปทานเคลื่อนไปทั้งเส้น

ราคาปัจจัยการผลิต (Input Prices)

ราคาสินค้าอื่นที่สามารถเปลี่ยนปัจจัยการผลิตไปผลิตได้

ฤดูกาล

พัฒนาการทางเทคโนโลยี

การคาดคะเนของผู้ผลิต

มาตรการของรัฐ

ดุลยภาพตลาด

ตลาด (Market) คือ **การตกลง** (arrangement) ใดๆ ที่ **ผู้ซื้อ และผู้ขาย** มีปฏิสัมพันธ์กันในการกำหนด **ราคา และปริมาณ** ของ **สินค้า** ที่แลกเปลี่ยนกัน

ดุลยภาพตลาด (Market Equilibrium)

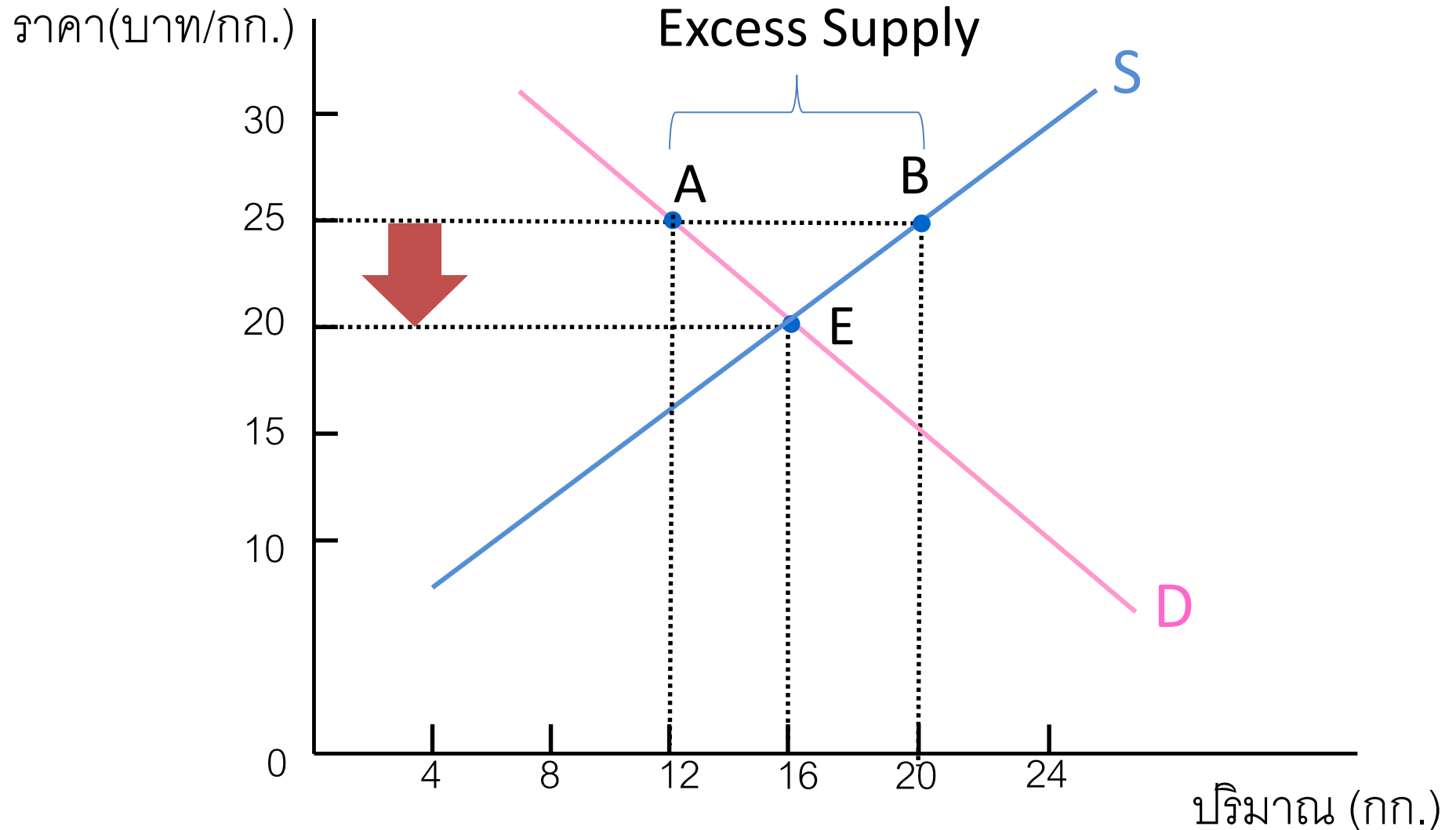
สถานการณ์ ของตลาดที่ราคาหนึ่ง ทำให้ปริมาณอุปสงค์ เท่ากับปริมาณอุปทาน

ดุลยภาพตลาด

ราคาส้ม (บาท/กก.)	ปริมาณความ ต้องการซื้อ(กก.)	ปริมาณเสนอขาย (กก.)
50	30	210
45	60	180
40	90	150
35	120	120
30	150	90
25	180	60
20	210	30

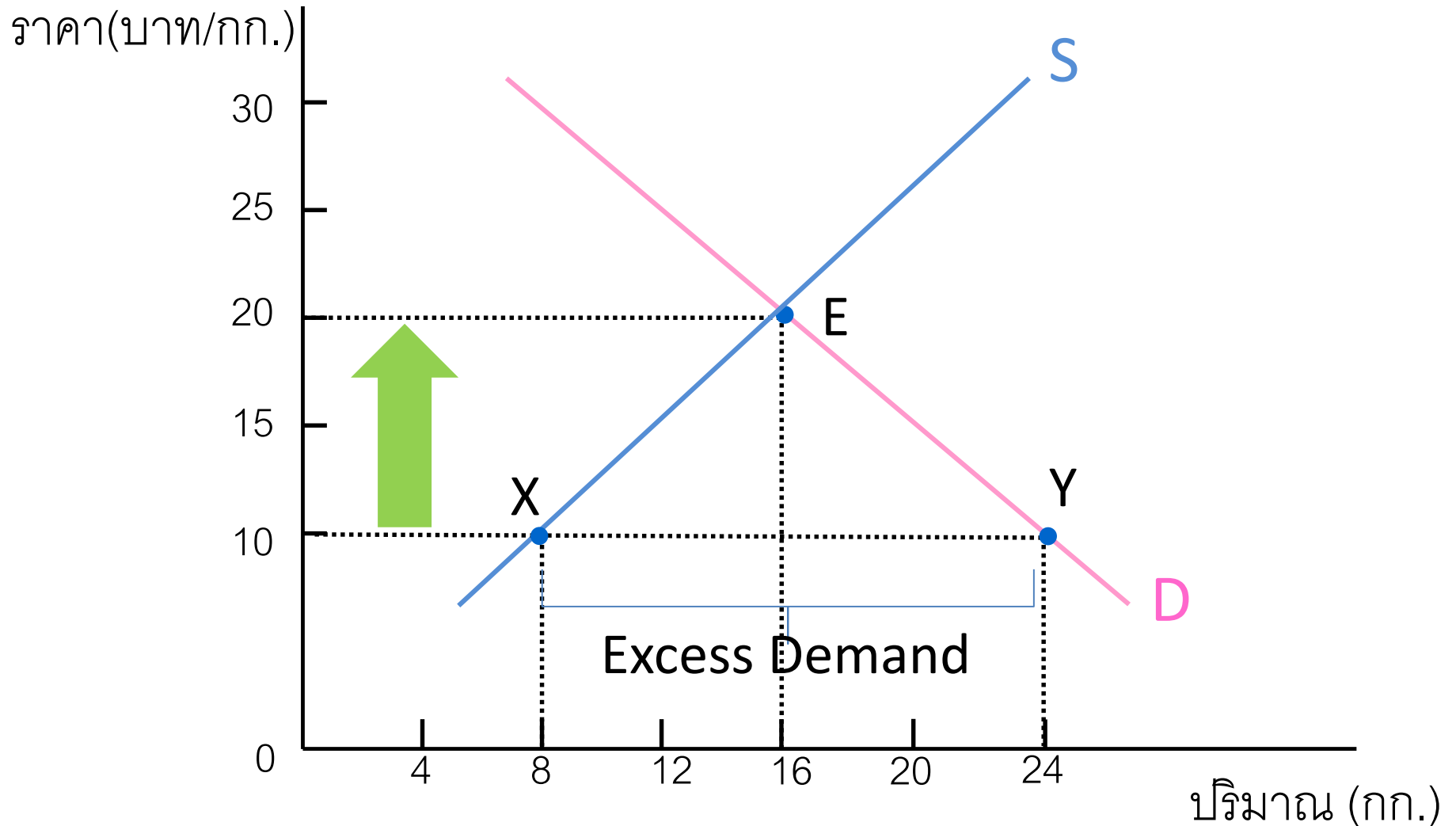
ดุลยภาพตลาด

ดุลยภาพตลาด และการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ

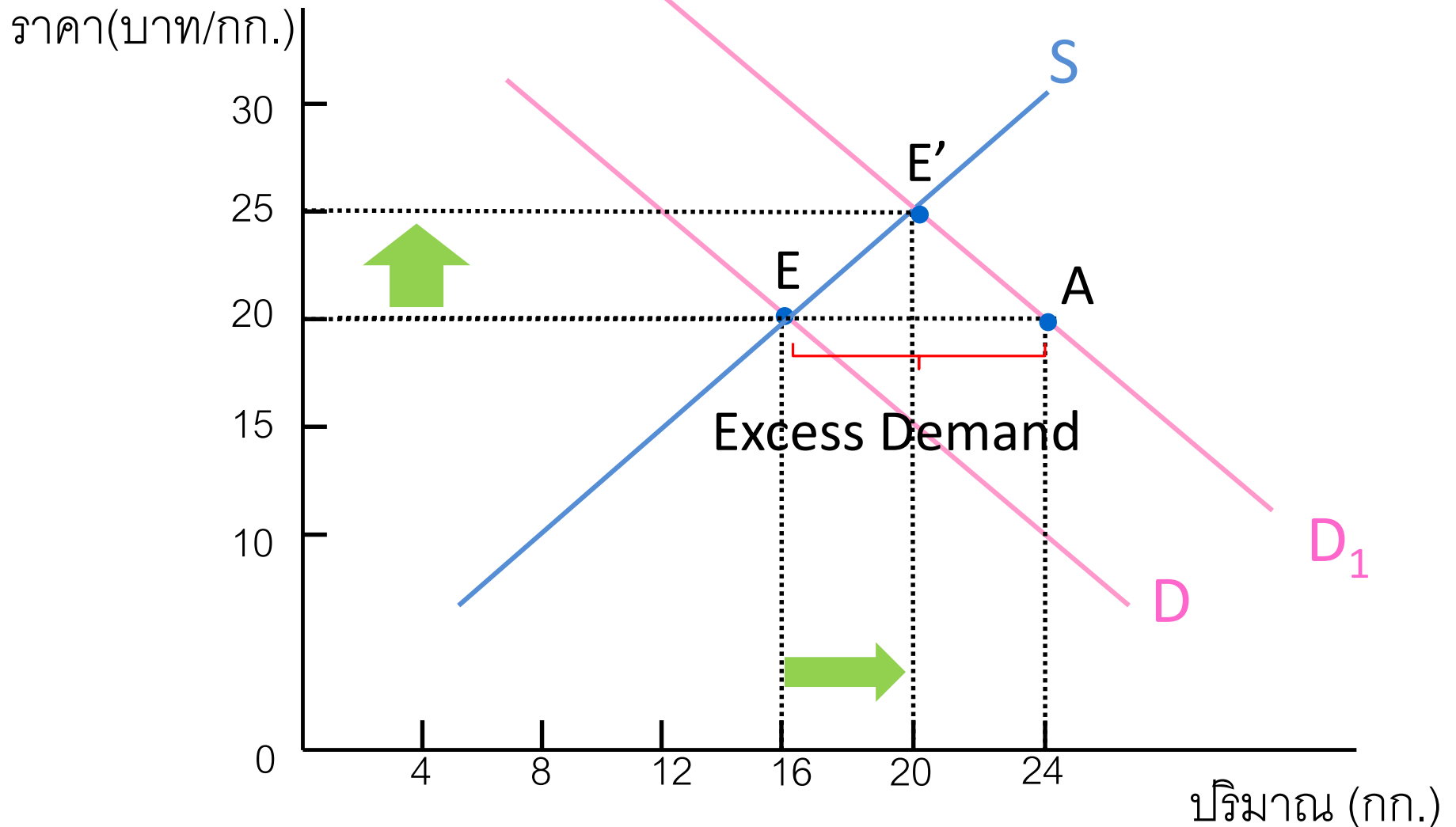
ดุลยภาพตลาด

ดุลยภาพตลาด และการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ

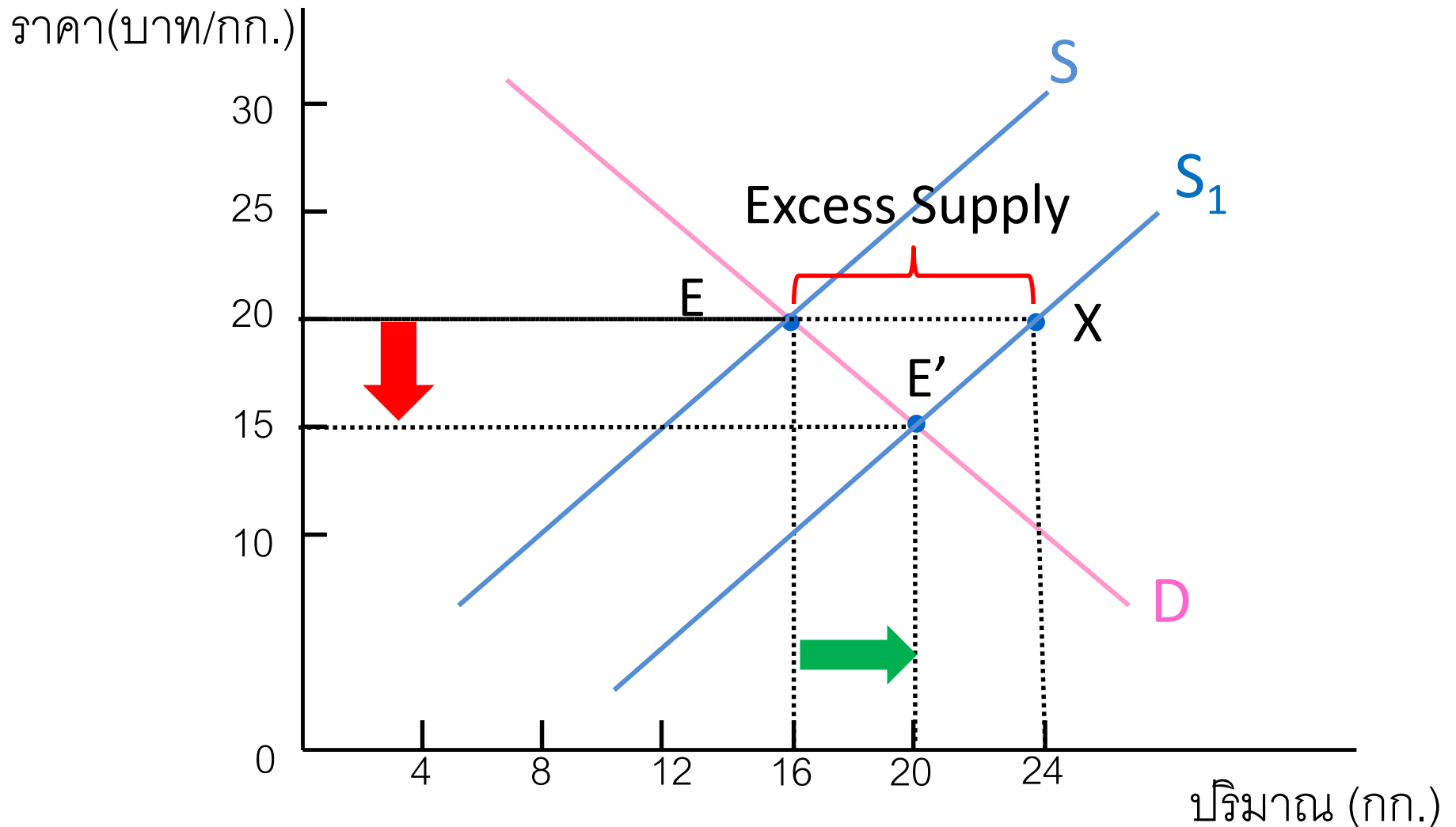
ดุลยภาพตลาด

การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพเมื่ออุปสงค์มีการเปลี่ยนแปลง

ดุลยภาพตลาด

การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพเมื่ออุปทานมีการเปลี่ยนแปลง

ความยืดหยุ่น

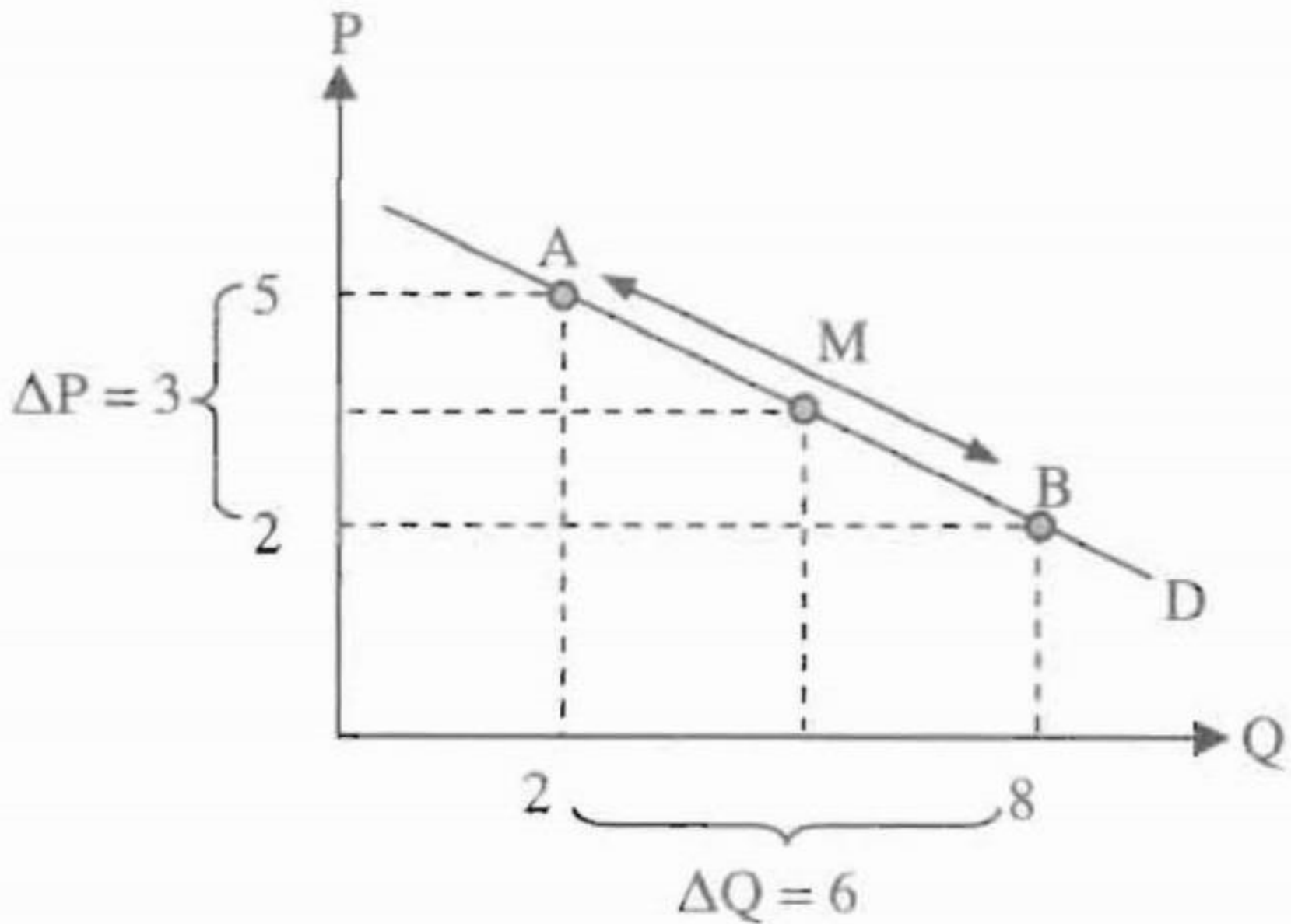
ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Price Elasticity of demand : E_p)

คือ สัดส่วนระหว่างเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์
กับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าชนิดนั้น

$$E_p = \% \Delta Q_x / \% \Delta P_x$$

ความยืดหยุ่น

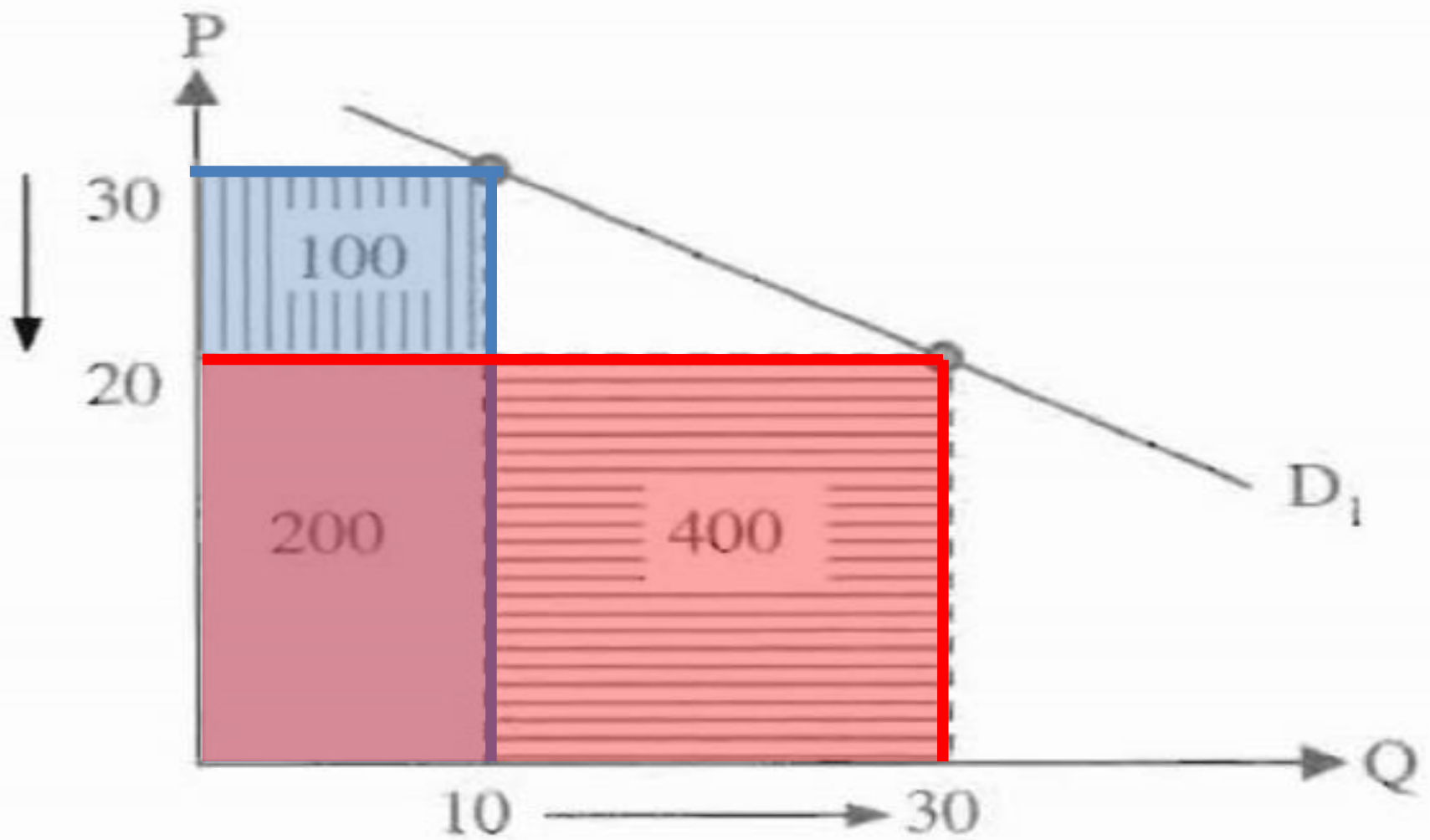

ความยืดหยุ่น

ประเภทอุปสงค์ตามค่าความยืดหยุ่น

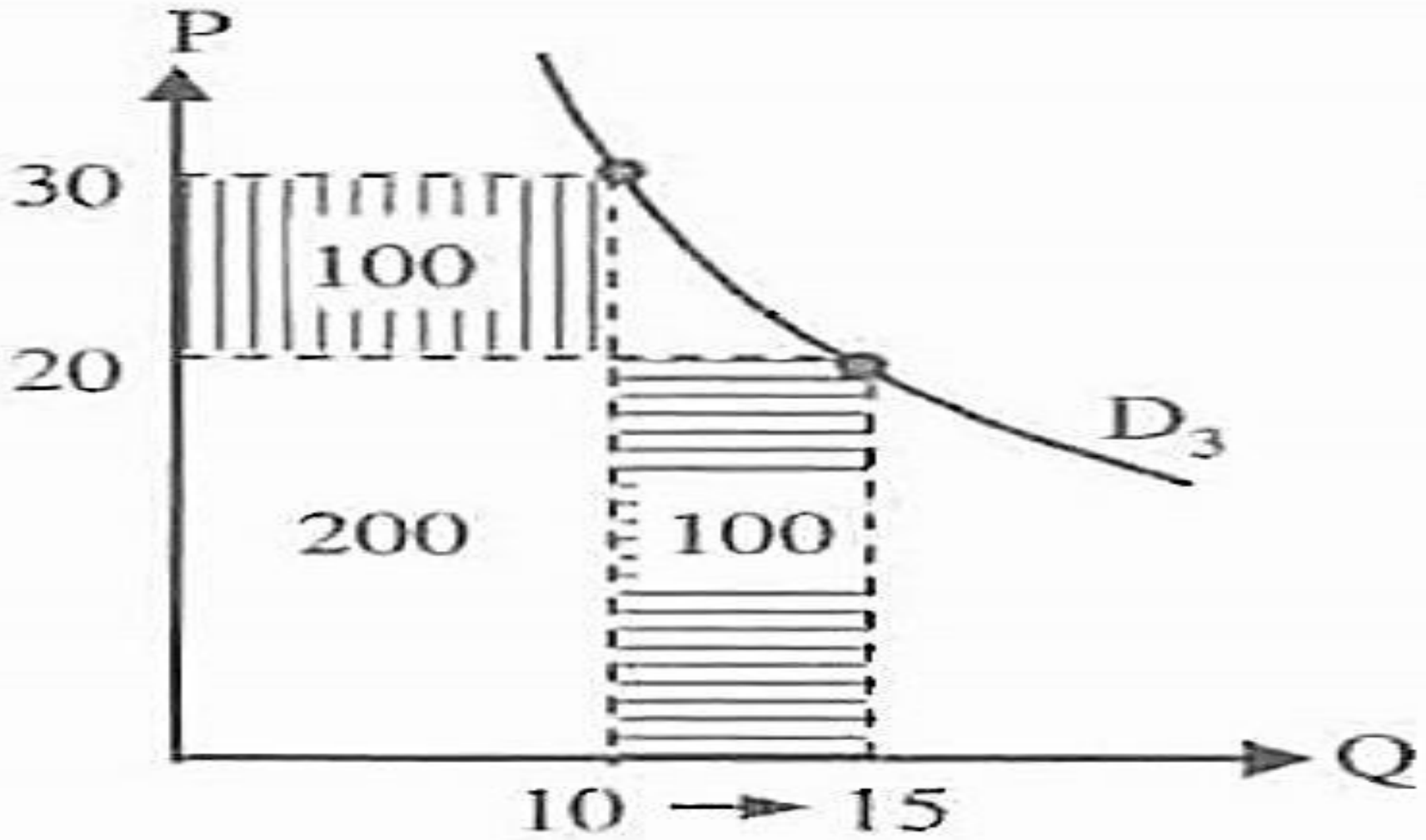
1. อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่น (elastic demand) ค่า $|E_p| > 1$
2. อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง (unitary elastic demand) ค่า $|E_p| = 1$
3. อุปสงค์ที่ไม่ยืดหยุ่น (inelastic demand) ค่า $|E_p| < 1$
4. อุปสงค์ที่ยืดหยุ่นสมบูรณ์ (perfectly elastic demand) ค่า $|E_p| = \text{infinity}$
5. อุปสงค์ที่ไม่ยืดหยุ่นสมบูรณ์ (perfectly inelastic demand) ค่า $|E_p| = 0$

ความยืดหยุ่น

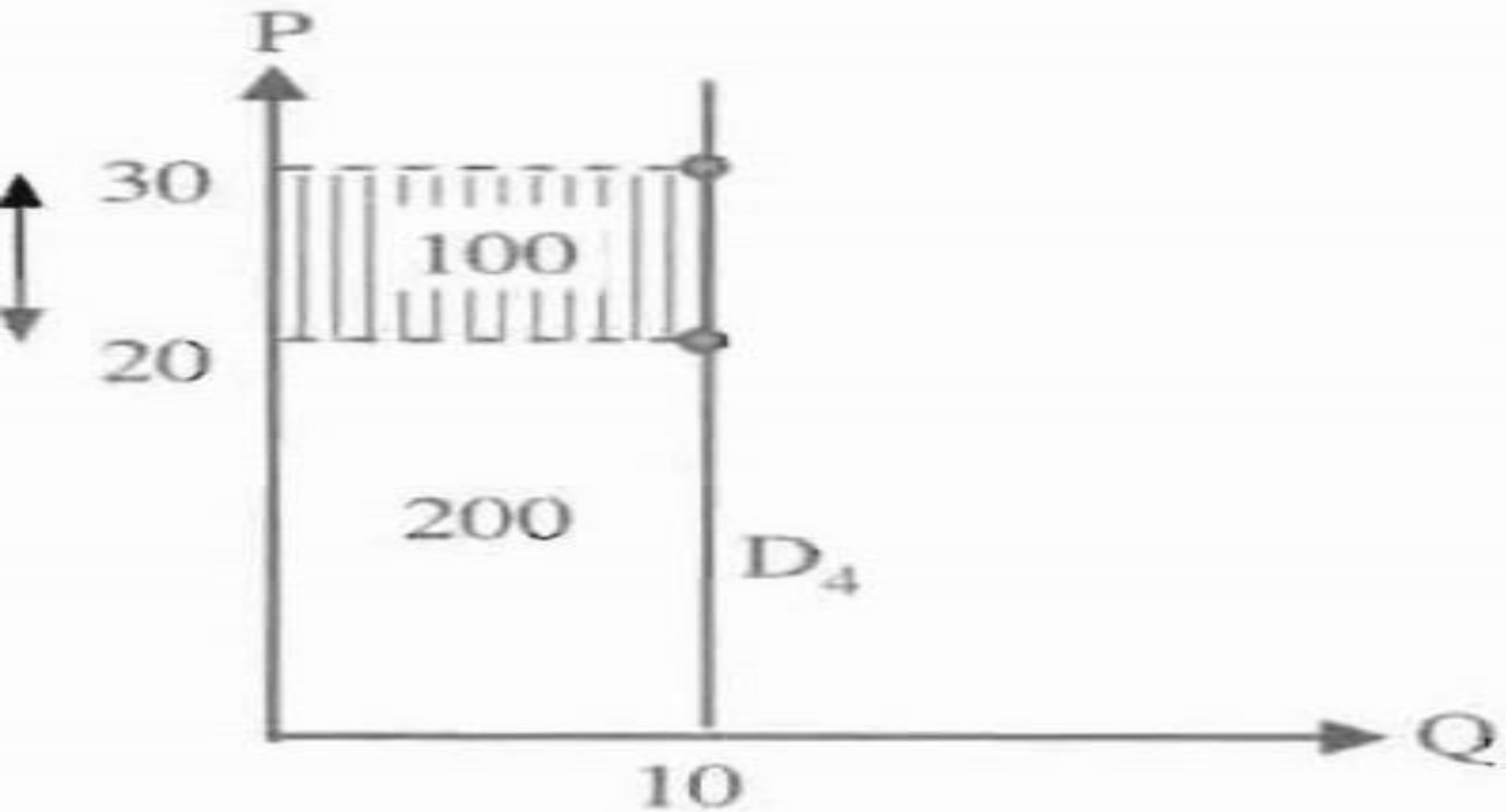
(ก) ยืดหยุ่น

ความยืดหยุ่น

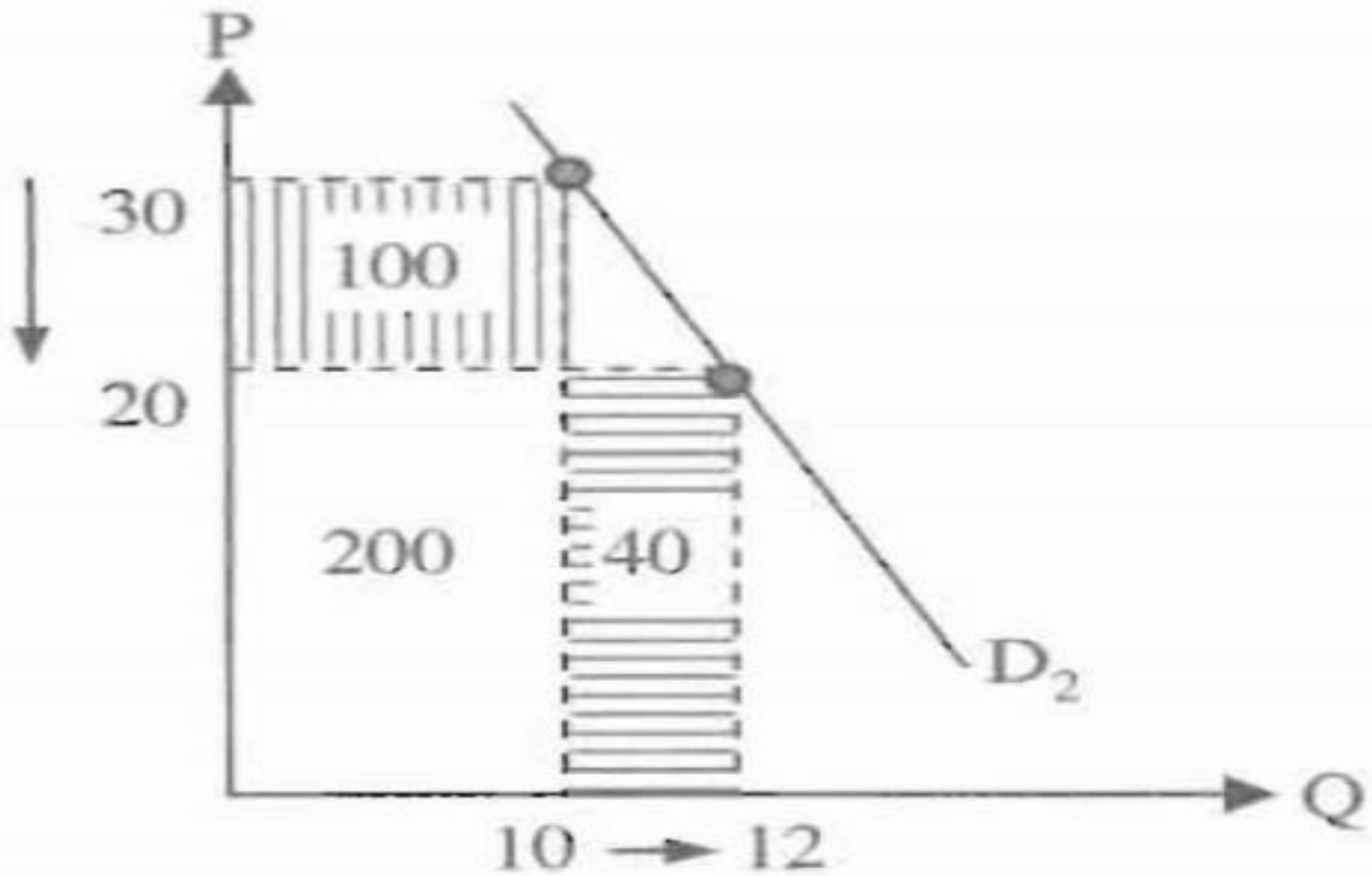
(ก) ยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง

ความยืดหยุ่น

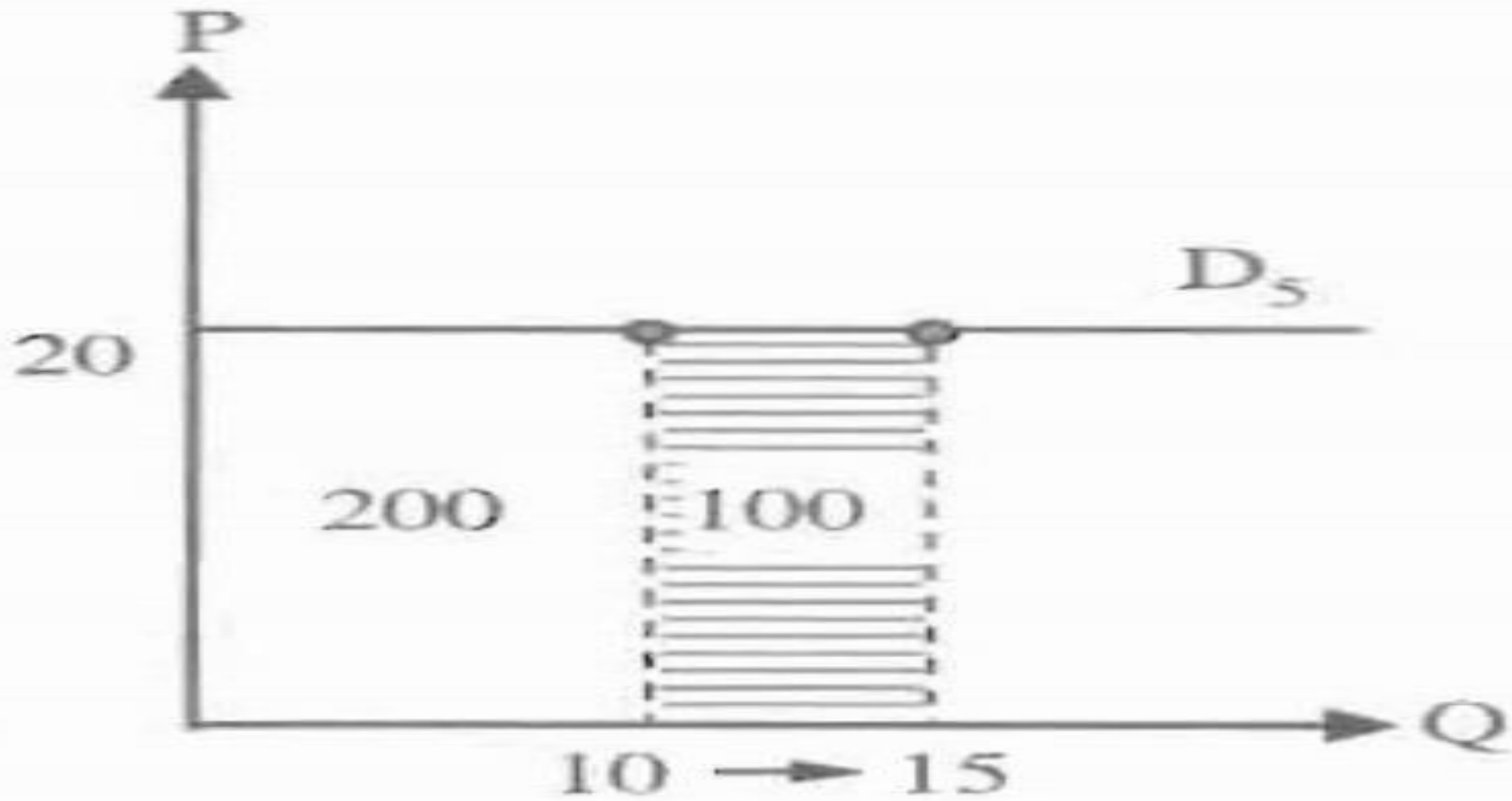
(ข) ไม่ยืดหยุ่นสมบูรณ์

ความยืดหยุ่น

(ข) ไม่ยืดหยุ่น

ความยืดหยุ่น

(ก) ยืดหยุ่นสัมบูรณ์

ความยืดหยุ่น

ปัจจัยกำหนดค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ราคา

- สินค้าดังกล่าวมีสินค้าอื่นทดแทนได้ง่ายหรือยาก
- สัดส่วนของรายจ่ายของสินค้านั้นต่อรายจ่ายรวมสูงหรือต่ำ
- สินค้ามีความคงทนมากหรือน้อย
- ระยะเวลาในการปรับตัวยาวนานหรือสั้น

ข้อควรระวัง หรือน่าสนใจในรายละเอียด

- สินค้าแต่ละชนิดอาจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ทั้งเสริม และหักล้างกันได้ เช่น การโฆษณา รสนิยม เป็นต้น
- ความยืดหยุ่นสินค้าระดับกลุ่มสินค้าจะต่ำกว่าความยืดหยุ่นของสินค้าน้อยที่อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น
- ในขณะที่ความยืดหยุ่นในระดับกลุ่มสินค้าจะต่ำกว่าความยืดหยุ่นระดับยี่ห้อสินค้า

ความยืดหยุ่น

ความยืดหยุ่นไขว้ของอุปสงค์

(Cross price elasticity of demand)

การตอบสนองของปริมาณอุปสงค์จากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าชนิดอื่น
กล่าวคือ “%การเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้า X ต่อ %การเปลี่ยนแปลง
ของราคา Y ”

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้

(Income elasticity of demand)

การตอบสนองของปริมาณอุปสงค์จากการเปลี่ยนแปลงของรายได้
กล่าวคือ “%การเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้า X ต่อ %การ
เปลี่ยนแปลงของรายได้” ถ้า ค่านี้ > 0 แปลว่าเป็น “สินค้าปกติ” ถ้า < 0
แสดงว่าเป็น “สินค้าด้อยคุณภาพ”

ความยืดหยุ่น

ความยืดหยุ่นของอุปทานต่อราคา

(Price Elasticity of supply : n_p)

คือ สัดส่วนระหว่างเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปทาน
กับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าชนิดนั้น

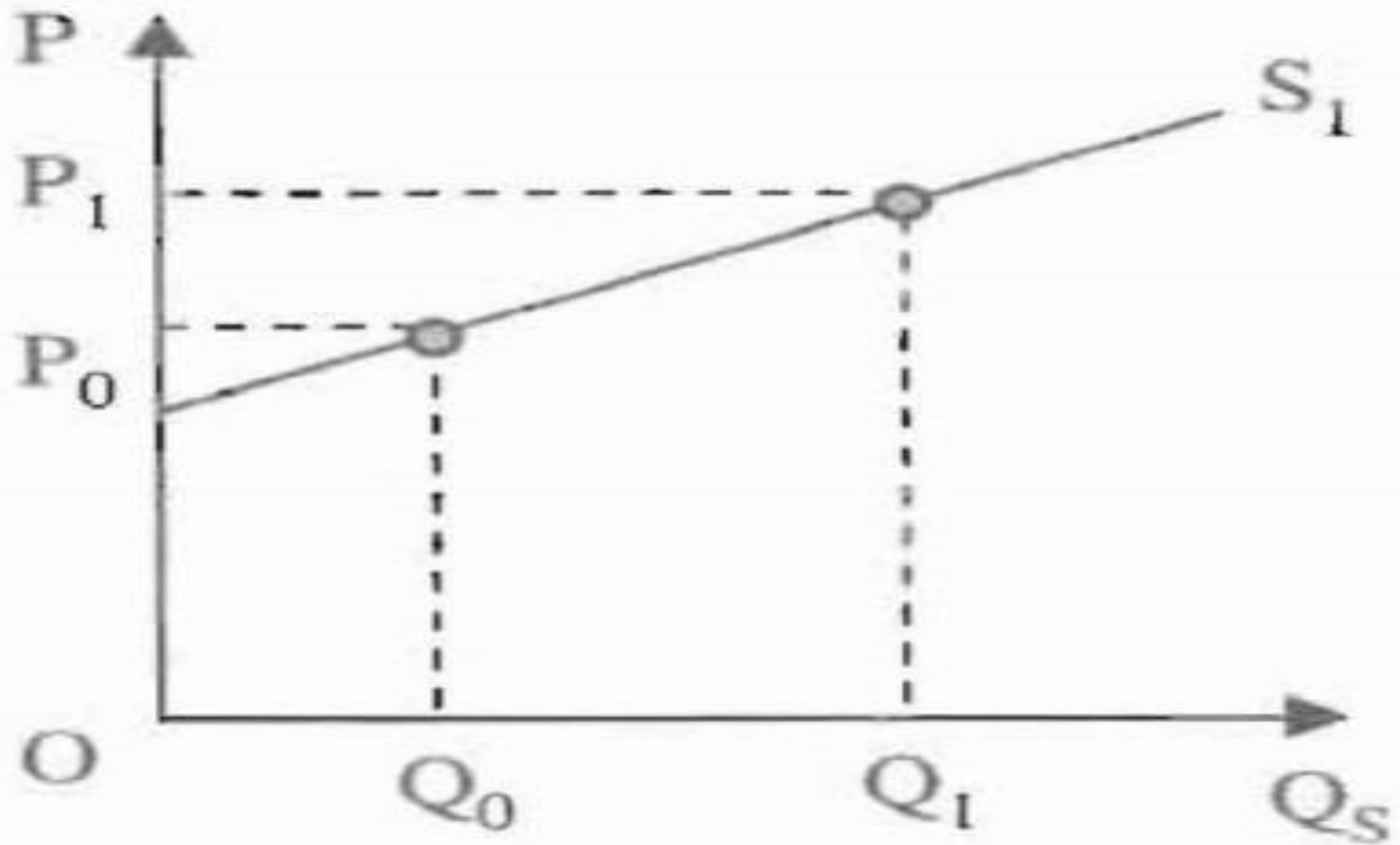
$$n_p = \% \Delta Q_x / \% \Delta P_x$$

ความยืดหยุ่น

ประเภทอุปทานตามค่าความยืดหยุ่น

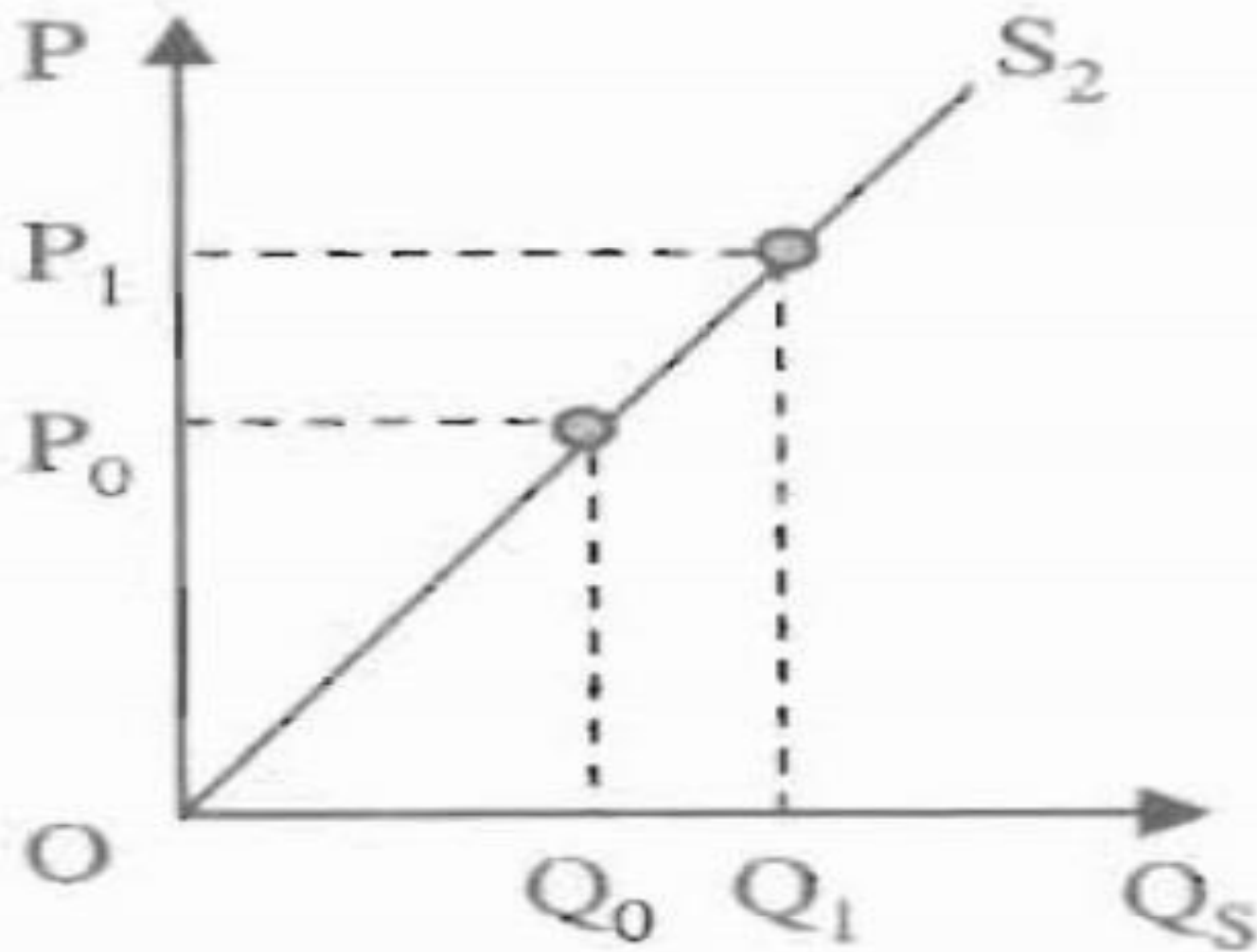
1. อุปทานที่มีความยืดหยุ่น (elastic demand) ค่า $|n_p| > 1$
2. อุปทานที่มีความยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง (unitary elastic demand) ค่า $|n_p| = 1$
3. อุปทานที่ไม่ยืดหยุ่น (inelastic demand) ค่า $|n_p| < 1$
4. อุปทานที่ยืดหยุ่นสมบูรณ์ (perfectly elastic demand) ค่า $|n_p| = \text{infinity}$
5. อุปทานที่ไม่ยืดหยุ่นสมบูรณ์ (perfectly inelastic demand) ค่า $|n_p| = 0$

ความยืดหยุ่น

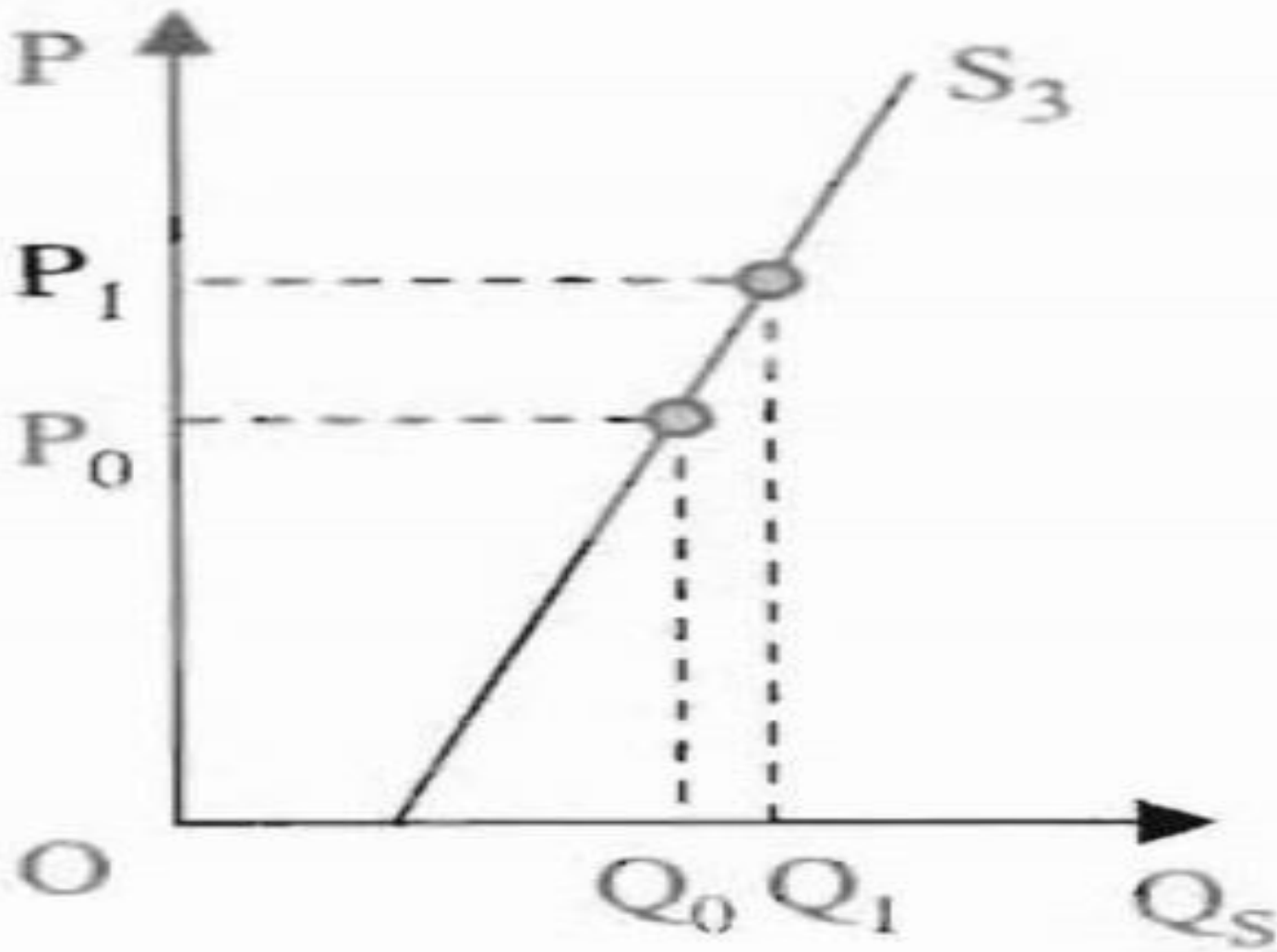
(ก) Elastic: $\% \Delta Q_s > \% \Delta P$

ความยืดหยุ่น

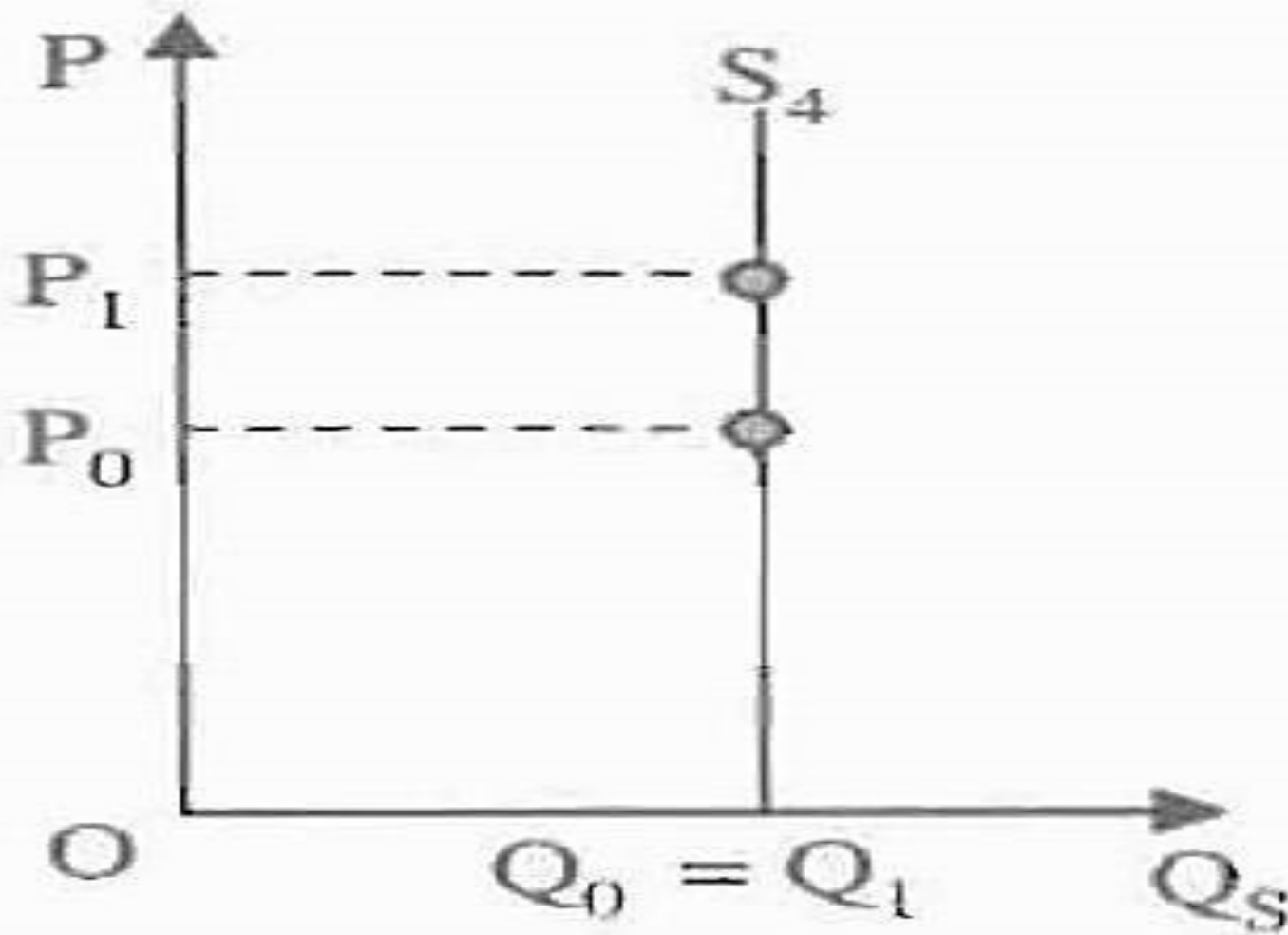
(v) Unitary elastic: $\% \Delta Q_S = \% \Delta P$

ความยืดหยุ่น

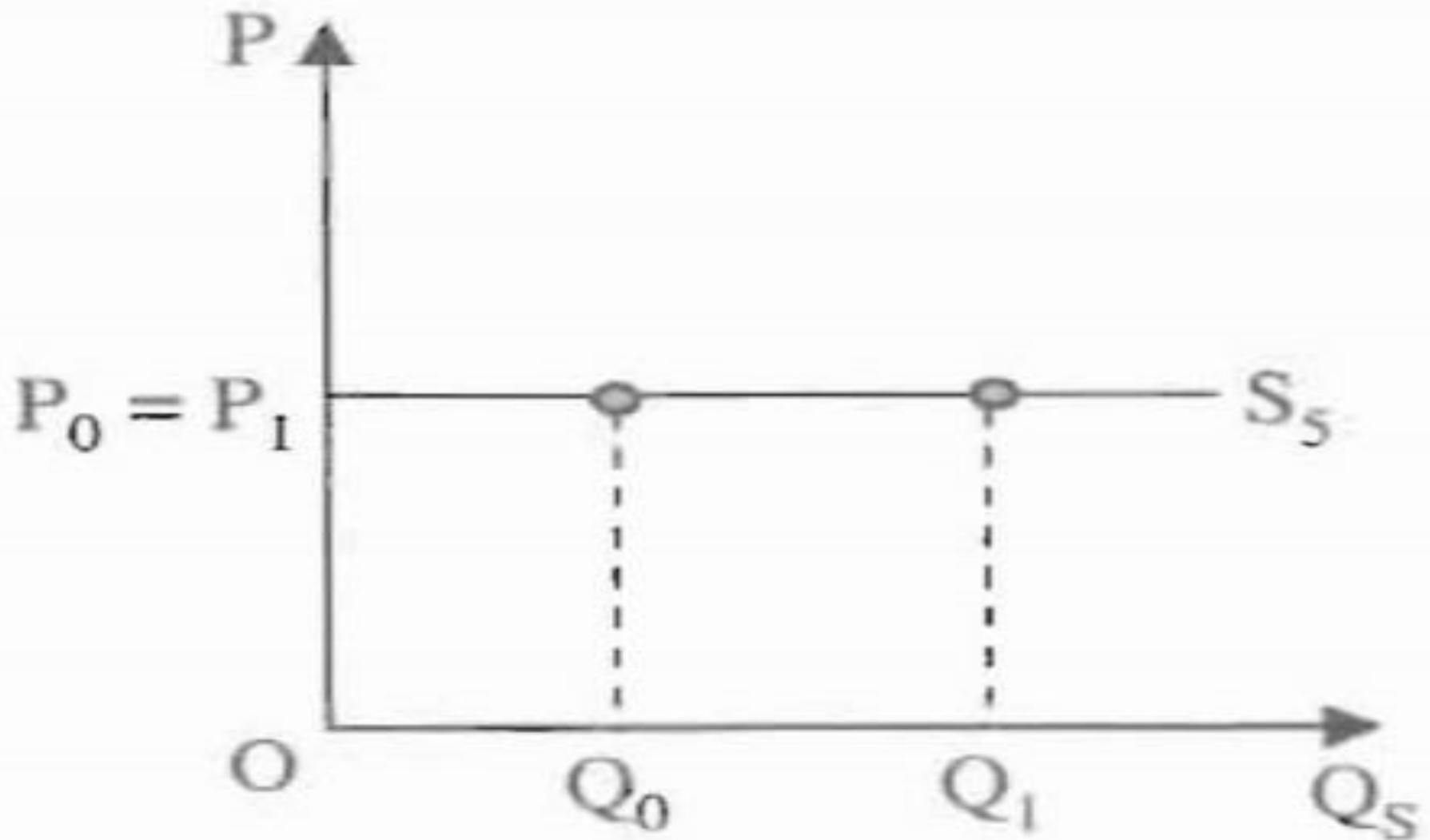
(ก) Inelastic: $\% \Delta Q_s < \% \Delta P$

ความยืดหยุ่น

(๓) Perfectly inelastic: $\% \Delta Q_S = 0$

ความยืดหยุ่น

(จ) Perfectly elastic: $\% \Delta Q_S = \infty$

ความยืดหยุ่น

ปัจจัยกำหนดค่าความยืดหยุ่นของอุปทานต่อราคา

- ความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนการผลิตระหว่างสินค้าต่างๆ
- อัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal Cost)
- ระยะเวลาในการปรับตัว